

Boek 1

Inleiding op het geheel van de verhandeling

14 Voorwoord

De goddelijke liefde is een plant als de engelwortel : haar wortel is niet minder weldadig en geurend dan haar twijgen en haar bladeren.

21 Voorwoord

Het is niet altijd gemakkelijk om de grondslagen van een wetenschap te doorgronden. Zo is het voor duikers die de bodem van de oceaan willen onderzoeken, geen sinecure om te weten waar ze moeten zoeken om parels en andere kostbare stenen te kunnen vinden.

38 1;1

Om een muziekstuk goed te laten klinken is het niet voldoende dat de stemmen welluidend, helder en exact zijn; ze moeten ook in overeenstemming en harmonie zijn met wat hen onderscheidt en wat hen verenigt. Hoe verschillend ook, zullen ze pas dan overeenstemmen.

42 1;1

God die wil dat alle dingen mooi en goed zijn, hen bewaart in al hun variëteit en veelheid, heeft hen zodanig bijeengebracht dat ze in goede relatie onder elkaar en met hem blijven.

66 1;6

De bewegingen van de ziel worden geregeld door de deugden; maar de liefde, die de eerste is, bestuurt alles. Niet alleen omdat, zoals Aristoteles zegt "het eerste in alle dingen dient als regel; de maat doet het overige", maar ook omdat God die de mens geschapen heeft naar zijn beeld en gelijkenis, wil dat alles, zoals in hemzelf, geordend wordt naar de liefde en voor de liefde.

68 1;7

De liefde is gemaakt als een mooie boom :
de wortels zijn de geschiktheid ten goede;
de stam: de beproefde bereidwilligheid;
de twijgen: de beweeglijkheid;
de takken: de gezochte middelen en de pogingen om die te vinden
de vruchten tenslotte: de vreugde van de vereniging.

69 1;7

Kijk eens aandachtig naar wat er gebeurt tussen een magneet en het ijzer. Daar vinden we een volmaakt voorbeeld van wat de liefde, gevoelig als ze is, met bereidwilligheid ondergaat.
Het ijzer heeft zo'n gevoeligheid tegenover de magneet, dat het zich richt naar de magneet zodra het zich tot hem getrokken voelt. Dan begint het zich te bewegen, te trillen, om a.h.w. uiting te geven aan het genoegen dat het ervaart. En dan verplaatst het zich naar de magneet, zoekend zich er zo goed mogelijk mee te kunnen verenigen.
Is het niet mooi, hoe in deze vergelijking zichtbaar wordt wat de verschillende fasen zijn die een levende liefde doorleeft?

70 1;7

De waarachtige liefde is de beweging en de uitvloeijing van het hart naar degene die bemind wordt.

De bereidvaardigheid is het ontwaken van het hart, maar de liefde is er de voortgang van; het hart slaat zijn vleugels uit dank zij de bereidwilligheid, maar de liefde is zijn vlucht.

72 1;7

Het verlangen is niets anders dan de honger of de begerigheid naar de dingen die we niet hebben, maar die we zo graag zouden hebben.

76 1;7

Het is niet de gelijkenis die een geneesheer liefdevol maakt voor een zieke, maar de samenwerking die gevonden wordt tussen de behoefte van de een en de kundigheid van de ander; de een heeft de hulp nodig, die juist de ander kan geven.

In een zangkoor werken de deelnemende zangers er samen aan om iets harmonisch tot stad te brengen, zoals bloemen de kleurenpracht tot een boeket maken en gekleurde steentjes een schitterend mozaïek scheppen. Zo wordt de liefde niet altijd geboren uit overeenkomsten, maar uit de goede verhoudingen tussen twee dingen die ervoor zorgen dat ze elkaar wederzijds vervolmaken en daardoor beter worden.

78 1;8

De verwantschap tussen de minnaar en de beminde is dus de eerste bron van de liefde. Deze verwantschap, of deze overeenkomst bestaat uit een wederzijds elkaar verstaan, die

maakt dat twee er in een onderlinge verhouding naar eenheid groeien om zo elkaar te verrijken in volmaaktheid.

94 1;10

De liefde volgens de geest vindt in de vereniging met de beminde een voldoening die groter is dan men had gehoopt; ze voert de welwillendheid, die ze erin legt naar de voltooiing; niet alleen blijft deze voldoening aanwezig als zij zich verenigt, maar het voortduren van dit laatste zal deze eenheid steeds dieper maken.

103 1;12

(Omschrijving hoe de mens de weg naar de volkomen kennis en liefde van God doorloopt, alsof hij de Tempel van Salomon steeds dieper en intenser binnengaat)

De Tempel van Salomon bevatte drie voorpleinen; een was bestemd voor de Heidenen, d.w.z. de vreemdelingen die God kwamen aanbidden in Jerusalem; het tweede was voor de Israëlieten; het derde was gereserveerd voor de priesters en levieten. Daarnaast was er het Heiligdom, het Heilige der Heiligen, waar alleen de Hogepriester eenmaal per jaar toegang toe had.

Onze ziel is de ware tempel van God, daar waar hij op bijzondere wijze woont: "Ik zocht u buiten mezelf" zei St. Augustinus, "en ik vond u niet, omdat u in mij was".

In deze mystieke tempel zijn er ook drie pleinen, drie verschillende graden van kennis.

In de eerste plaats: de ervaring van onze zintuigen; ten tweede: we redeneren al naargelang onze intellectuele kennis; op de derde plaats: we redeneren naar ons geloof.

Tenslotte: er bestaat een opperst punt van kennis, een eminente spirituele gave, die niet geleid wordt door verstandelijk inzicht, noch door de rede, maar door een eenvoudig aanvoelen in de wil, waardoor de geest de waarheid van God verwerft, en zich onderwerpt aan diens wil.

104 1;12

Dit uiterste, deze top van onze ziel, dit hoogste punt van onze geest is volmaakt weergegeven in het Heilige der Heiligen.

- 1 In het Heilige der Heiligen was geen venster, zoals er in deze graad van de geest geen verklarende redenering is.
- 2 Het licht kwam alleen binnen via de deur; in deze graad van de geest kan men alleen binnengaan door het geloof, dat haar licht projecteert op de schoonheid en de goedheid van de liefdevolle God.
- 3 Niemand anders mocht er binnengaan dan de Hogepriester; in deze top van de ziel heeft redeneren geen toegang, maar is het alleen de grote, universele overtuiging dat de wil van God boven alles moet bemind worden; dat deze wil moet worden erkend en omhelsd, niet alleen in afzonderlijke punten, maar op een algemene wijze; niet in het algemeen voor alles, maar in het bijzonder op elke gebeurtenis.

Als de Hogepriester binnenkwam werd het licht, dat door de deur viel, ook nog verduisterd door de rook uit het wierookvat;

Daarom wordt alles wat in deze opperste staat van de ziel gebeurt, ervaren in een soort duisternis, bedekt door de onmogelijkheid van de ziel om de volle schoonheid van de

waarheid en de volle waarheid van de schoonheid, die haar werd geschonken te kunnen zien.; ze is slechts in staat dat alles alleen te omhelzen en te aanbidden.

105 1;12

Het Heilige der Heiligen bevatte de Ark van het Verbond. Daarin lagen de tafels van de Wet, het manna in een gouden urn, en de staf van Aaron die gebloeid had en vruchten had gedragen in één nacht.

In deze opperste geestelijke staat van de ziel bevinden zich :

- 1 het licht van het geloof, verbeeld door het manna, verborgen in de gouden urn, - dat geloof waardoor we de mysteries erkennen die we niet begrijpen.
- 2 De vruchtbaarheid van de hoop, verbeeld door de staf van Aaron, waardoor we instemmen met de goede beloften die ons werden beloofd, maar die we nog niet zien.
- 3 De uitmuntendheid van de heilige liefde, verbeeld door de geboden van God, die ze insluit; deze liefde waardoor wij instemmen dat onze geest verenigd zal worden met die van God, ook al voelen we dat nu nog niet.

Hoewel het geloof, de hoop en de liefde werkzaam zijn in bijna alle vermogens van onze ziel, en deze redelijk of gevoelsmatig in goed evenwicht onder controle in ons aanwezig zijn, hun natuurlijke verblijf bevindt zich in dit hoogste punt van onze ziel.

Van daaruit verspreiden zich, als een bron van levend water, de verschillende beekjes over onze lagere vermogens.

114 1;14

De liefde is de eerste en de meest verhevene van alle liefdes. Omdat ik dieper wilde ingaan op de daden van de liefde dan er gewoonlijk over gesproken wordt, heb ik dit werk de titel gegeven "Verhandeling over de liefde van God".

115 1;15

Vanaf het moment dat de mens een beetje aandacht krijgt voor God, voelt hij in zijn hart een zekere zachte ontroering, die ervan getuigt dat God de God van het menselijk hart is. Nooit ervaart ons verstand meer vreugde dan wanneer het aan God denkt.

116 1;15

Deze vreugde en dit vertrouwen dat het hart van de mens natuurlijkerwijze vindt in God, kan alleen maar afkomstig zijn uit het wederzijdse aanvoelen dat er is tussen de goedheid van God en onze ziel. Wij zijn geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God, en wat wil dat anders zeggen dan dat wij een uitermate grote verwantschap hebben met zijn goddelijke Majesteit ?

119 1;15

De goddelijke volheid heeft geen behoefte aan onze armoede, tenzij uit de overgrote goedheid die hij zelf is. Door zich buiten zichzelf mee te delen verwerft hij zelf niets, aangezien hij zich integendeel geeft. Maar onze behoefte zou even groot blijven als de goddelijke overvloed haar niet te hulp kwam.

130 1;18

Niemand zal ons kunnen zeggen : Wie toont ons het goede ? Zelfs als onze natuurlijke neiging er niet in slaagt God te beminnen zoals het zou moeten, maar we hem wel trouw zijn, zal God ons de hulp van zijn genade geven waarmee we voortgang kunnen maken in deze liefde. En als wij, op onze beurt, meewerken met deze genade, zal God ons nog meer doen voortgaan in de liefde. Hij leidt in al zijn tederheid, ons van goed naar beter, naar de hoogste liefde waarheen onze natuurlijke neiging ons dringt. Eén ding is zeker : aan wie trouw is in kleine dingen, en wie alles doet wat hij kan, zal de goddelijke vrijgevigheid nooit weigeren hulp te schenken, opdat men steeds verder vooruit kan gaan.

131 1;18

Onze natuurlijke neiging om God boven alles te beminnen is niet niks. God bedient er zich van als met een handvat om ons te grijpen en ons gemakkelijker naar zich toe te trekken. Daarvoor hecht de goddelijke Goedheid zich aan ons hart, zoals kleine vogeltjes zich vastklampen aan het net. Zo kan God ons naar zich toetrekken, als het zijn barmhartigheid behaagt om medelijden met ons te hebben. Ze is als de indruk, het spoor dat onze Schepper en eerste oorsprong in ons heeft achtergelaten; hij nodigt ons uit om hem te beminnen en vertelt ons heimelijk dat wij behoren aan zijn goddelijke Goedheid.

Boek 2 Geschiedenis van de geboorte van de goddelijke liefde in de hemel

134 2;1

We spreken over God. We spreken niet zozeer over wie hij is in zichzelf, maar kijken hoe hij zich vanuit zijn werken doet kennen.

Wanneer we zien hoe hij kwaadwilligen straft noemen wij hem "rechtvaardig"; als hij de zondaars bevrijdt uit hun ellende "barmhartig"; als hij alle dingen schept, en wonderen verricht "almachtig"; als hij zijn beloften verwerkelijkt, spreken we over "trouw" en als hij alles in een grote orde laat gebeuren, praten we over zijn "wijsheid", enz.

Naargelang de gevarieerdheid van zijn werken schrijven we hem een grote diversiteit aan volmaaktheden toe. Maar in God is er slechts één volmaaktheid, het eenvoudige "het zichzelf-zijn". Al wat er in God is behoort tot zijn "Zijn", zijn wezen. En alle zozeer diverse volmaaktheden die we aan hem toeschrijven, vormen slechts één zuivere en pure eenheid. Zo zijn er in God niet de onderscheiden volmaaktheden die wij omschrijven, maar is er slechts één algehele volmaaktheid, die boven elke volkomenheid uitstijgt en al deze onderscheiden volmaaktheden in zich omvat.

135 2;1

Zoals er geschreven staat in de Apocalyps, draagt onze Heer *"een naam die niemand weet dan alleen hijzelf"* (Openbaring 19,12,16). Alleen hijzelf kan zijn oneindige volmaaktheid een naam geven, want alleen hij kent zichzelf volkomen...

Wij zeggen dat hij goed is, heilig, oneindig, eeuwig, almachtig, onzichtbaar.

Dat is allemaal waar. Maar God is dit alles tegelijk, en meer dan dat, want hij is dat alles op een zo zuivere, zo verhevene en zo volmaakte wijze in één eenvoudige volkomenheid; hij bezit de macht, de kracht en de uitnemendheid van heel de volmaaktheid.

136 2;1

O Afgrond van de goddelijke volmaaktheid ! O God !
Wat bent u bewonderenswaardig dat u dit alles in één volkomenheid bezit : de uitnemendheid van alle volmaaktheid, en wel op zulke overweldigende wijze, dat niemand dan alleen uzelf dit kan begrijpen !

137 2;1

Loven we de Heer in de mooiste namen die we maar kunnen vinden. De grootste eer die we hem zouden kunnen geven zal de belijdenis zijn dat hij nooit genoeg geprezen zal kunnen worden; dat *"zijn naam boven alle namen uitgaat"* (Phil.2;9), en dat we nooit in staat zullen zijn hem te benoemen in de ene naam, die hem toekomt.

138 2;2

Wij, als mensen, beschikken over een grote variëteit aan vermogens en capaciteiten. Heel verscheiden zijn onze vermogens om te zien, te horen, te smaken, te voelen, te bewegen, te gaan, te zingen, te naaien, te zwemmen enz. We kennen ook veel verschillen in

de wijze waarop we iets doen en onze capaciteiten vorm geven.

139 2;2

Zo gaat het niet bij God.

In Hem is er slechts één eenvoudige en oneindige volmaaktheid, en in deze volmaaktheid één daad, volkomen zuiver en absoluut uniek. En deze perfectie uit zich in één eenvoudige en zuivere handeling, die niets anders is dan het goddelijk wezen zelf. Derhalve is dit handelen van God eeuwig, zonder variatie of veranderlijkheid.

Door onze zwakheid van geest kunnen wij niet anders spreken over deze dingen dan vanuit de ervaringen die we doormaken. Voor ons verlopen de verschillende processen die we doormaken nu eenmaal langs de weg van de geleidelijkheid.

In God zijn er niet verschillende handelingen, maar is er sprake van één daad die de Godheid zelf is; deze daad is zo volmaakt, dat zij de hoogste top van kracht en energie van alle handelingen insluit die nodig zijn om de diversiteit die wij zien voort te brengen.

140 2;2

God spreekt maar één woord, en uit kracht daarvan heeft hij de wereld geschapen. Een heel eenvoudig, absoluut enig woord, dat alle dingen voortbrengt, in heel hun diversiteit; dit woord is ongevarieerd en brengt alle veranderingen tot stand.

Ze is altyddurend in haar eeuwigheid, en zij is het die aan ieder schepsel een eigen plaats geeft, een eigen opdracht, tijd en staat.

141 2;2

God heeft als een drukker het bestaan gegeven aan alle schepselen die zijn, zijn geweest en zullen zijn door één daad van zijn almachtige wil, en zo uitdrukking gegeven aan zijn plan tot deze wonderbaarlijke variatie van mensen en dingen, die elkaar opvolgen in leeftijden, eeuwen, en seizoenen, elk naar eigen aard en behoefte.

142 2;2

De soevereine goddelijke eenheid scheidt alles in grote verscheidenheid, en haar altoos blijvende eeuwigheid geeft aan elk schepsel een eigen ruimte om diens eigen weg te kunnen volgen doorheen de tijd.

146 2;3

De goddelijke voorzienigheid is de kracht waardoor God aan de mensen en aan de engelen de nodige of nuttige middelen geeft om het eigen doel te kunnen bereiken.

169 2;7

De Kerk is een tuin, die gesierd is met duizenden bloemen van diverse grootte, kleur, en geur, kortom vol van schoonheid. Allemaal zijn ze kostbaar, allemaal hebben ze hun gratie en hun schittering. Maar het is de eenheid in de verscheidenheid die ze hun schoonheid geeft.

170 2;8

Jezus, die ons heeft verlost door zijn bloed verlangt oneindig dat wij hem eeuwig liefhebben, opdat we gered worden; en hij verlangt dat we gered worden opdat we hem eeuwig

zouden liefhebben. Zijn liefde wil alleen maar ons heil, en ons heil wil niets liever dan zijn liefde.

171 2;8

Leven, zo wil God het, is : liefhebben.

172 2;8

God geeft ons niet alleen datgene wat net voldoende is om te kunnen liefhebben, en ons zo te verlossen; hij geeft ons ruimhartig en met volle hand, naar de mate van wat we mogen verwachten van een zo grote goedheid. Hij geeft niet alleen kortweg de noodzakelijke middelen die we nodig hebben voor onze bekering, maar stort heel de volle rijkdom van zijn goedheid over ons uit.

173 2;9

Het is de liefde van God die ons verlost heeft; zij is het die haar Voorzienigheid heeft aangezet om ons naar haar toe te trekken.

174 2;9

Aristoteles vertelt hoe er bepaalde vogeltjes zijn, de "apoden", die zulke korte en zwakke pootjes hebben, dat ze er bijna niets aan hebben om goed te kunnen opvliegen ; ze zouden dan ook kunnen sterven als ze niet werden geholpen door een windvlaag die hen een zetje kon geven. Ze hebben de handigheid om zo de windvlaag op te vangen, dat deze hen opheft en hen daardoor in staat stelt frank en vrij de lucht in te dartelen.

175 2;9

Als het ons overkomt het luchtruim van de goddelijke liefde te verlaten door op de grond te vallen, telkens als we God beledigen, zouden we zeker sterven. Maar het komt wel heel zelden voor dat de liefde van God aan diens gerechtigheid toestaat deze straf te gebruiken. Integendeel, in zijn waakzame medelijden zal hij ons opheffen uit onze ellende. En God doet dat door ons de gunstige wind te sturen van zijn heilige inspiratie. Zij komt in ons hart met zachte kracht, zij grijpt ons vast, zij ontroert ons. Zij verheft onze geest en trekt onze gevoelens naar de hoogten van de goddelijke liefde.

177 2;9

Welnu, dit eerste élan, deze eerste beweging in de richting van het goede, dat God opwekt in ons hart, kunnen wij niet zelf oproepen. Het overkomt ons, het is er opeens, nog voordat wijzelf het zelfs maar hadden kunnen uitdenken. In zijn vaderlijke zorg is God ons vóór. Want God heeft ons niet alleen bemind voordat we bestonden, maar hij heeft ons bemind opdat wij zouden bestaan.

178 2;9

Het is dus bij verrassing en onverwachts dat God ons roept en ons dank zij zijn inspiratie wakker maakt. Als het leven van de genade in ons begint, ervaren wij dat God met ons bezig is, zegt St.Bernard, maar hij doet dat zonder ons.

194 2;12

Als er gezegd wordt dat wij de ingevingen van de hemel en de goddelijke aantrekkingen kunnen verwerpen, wil dat niet zeggen dat wij God kunnen verhinderen om ons te inspireren, of ons hart naar hem toe te trekken. Want zoals ik gezegd heb: dit alles gebeurt "in ons", maar "zonder ons". Welnu : weerstaan aan de oproep van God door niet op te staan en in te slapen, zorgt ervoor dat dit weerstaan ons niet wakker maakt en ons zo belet om op te staan.

Zo zal de wind , aangegrepen door onze vogeltjes, de apoden, het niet ver brengen als ze hun vleugels niet uitspreiden en meewerken door op te stijgen in de lucht en weg te vliegen.

195 2;13

Het is de goddelijke welgezindheid die ons op deze manier waarschuwt. Als onze geest, zo gewaarschuwd, zijn vleugels voelt, die neigen naar het goede, ze uitslaat, en zo meewerkt, al is het nog maar een beetje, wat een geluk, Théotime !

196 2;13

Is het niet een grote vertroosting te zien hoe de H.Geest zich inzet om in ons hart de eerste stralen van zijn licht te verspreiden, ons al iets te doen voelen van zijn warmte en zijn leven ? O, wat is deze "zonsopgang" van de ziel iets vreugdevols ! Maar weet wel : de zonsopgang is nog niet de dag; het is een beginnende dag, een geboortedag.

209 2;16

Hopen en streven.

Dit is het verschil tussen hopen en streven:

We "hopen" op de dingen die ons gegeven worden door iemand anders; we "streven" naar de dingen die we zelf zullen kunnen verkrijgen. Zo zullen we de vreugde van het genieten van ons hoogste goed, God, bereiken, eerst en vooral dank zij zijn goedgunstigheid, door zijn genade en zijn barmhartigheid.

Maar deze zelfde barmhartigheid wil wel dat we meewerken. Wij streven alleen werkelijk als we ook hopen. Maar de hoop staat daarin wel op de eerste plaats, want zij is geboren uit de genade van God.

210 2;16

Het is een kwestie van liefde !

245 2;22

De liefdadigheid is een belangeloze liefde, want voor haar beminnen wij God om de liefde voor hemzelf., omwille van zijn schoonheid, die waardig is boven alles bemind te worden.

De liefdadigheid is een vriendschap, een waarachtige vriendschap, want ze is wederkerig.

God bemint van alle eeuwigheid wie hem heeft bemind, hem bemint of hem zal beminnen in deze wereld.

Deze vriendschap is wederzijds erkend, en uitgesproken :

God kan de liefde die we voor hem hebben niet negeren, want hij is het zelf die de liefde in onze harten heeft gestort. God heeft ons alle geheimen ontsluitend, zoals men dat tussen vrienden doet in de diepste intimiteit.

246 2;22

Welnu, deze vriendschap is niet een algemene vriendschap. Het is een "voorkeursliefde", d.w.z. een uitgekozen en uitverkoren vriendschap, waarmee we God in volle vrijheid kiezen om hem te beminnen met een bijzondere liefde.

Alleen de H.Geest schenkt dit en verspreidt het in onze harten.

Zoals de ziel die ons lichaam bezielt dat niet doet door het lichaam, maar ons is ingeblazen door de goddelijke voorzienigheid, zo geeft de liefdadigheid leven aan ons hart, een liefdadigheid die niet voortkomt uit ons hart, maar er door de voorzienigheid van de goddelijke Majesteit is ingegoten als een hemels likeur.

Boek 3

De voortgang en de voltooiing van de liefde.

250 3;1

In het genade-leven is het onmogelijk stil te blijven staan. St.Bernard merkt op dat het eigen is aan de mens om nooit in een bepaald stadium te blijven steken. Of hij gaat vooruit, of hij wijkt terug; "*allen lopen, maar alleen één haalt de prijs; loop daarom opdat je die prijs behaalt*". (I Kor.9:24)

Welke andere prijs dan Jezus Christus ? En hoe win je die anders dan in zijn gevolg te lopen? Maar als je je inzet, hem achterna, weet dan dat je niet ophouden moet met lopen, want hij staat nooit stil, en gaat constant door op zijn weg naar de liefde en de gehoorzaamheid "*tot aan zijn dood en wel de dood aan het kruis*" (Fil.2:8)

251 3;1

Vooruit dan, ga door, zegt Bernardus, ga, beste Théotime. Heb geen andere grens dan die van je leven; zolang je die nog niet hebt bereikt, ga door in het gevolg van je Heiland. Maar loop met vurigheid, loop snel, want waarom zou je dralen om hem achterna te gaan als je nooit bij hem zou aankomen ?

Het gaat om een weg die geen haltes kent. Zoals zijn naam het zegt : een weg is niet gemaakt om erop te gaan zitten, maar om "onderweg" te zijn , d.w.z. te lopen, te gaan. Zegt God niet : "*Wandel voor mijn aangezicht en wees onberispelijk*" (Gen.17:1)

254 3;2

In een ziel die liefheeft gaat het niet alleen om grote en mooie werken die de liefde in haar doet groeien, maar juist om de kleine daden die met liefde worden volbracht. Die juist zijn de goede geur voor de Majesteit van God. Ik zeg dat omdat de liefde niet groeit als een boom die bloempjes vormt en deze laat uitkomen op eigen kracht. Het geloof, de hoop en de liefde die hun oorsprong hebben in God, zij verkrijgen hun groei en hun vervolmaking op de manier van de bijen die a.h.w. geboren worden in de honing en zich voeden met honing.

256 3;2

God is het dus die deze groei tot stand brengt. Maar hij houdt er rekening mee hoe wij omgaan met zijn genade.

258 3;2

Hoe aandachtiger wij kijken naar ons beeld in een spiegel, nog aandachtiger kijkt dit beeld naar ons zelf. God heeft ons geschapen naar zijn beeld en gelijkenis. Hoe groter de liefde is waarmee hij naar dat beeld kijkt, des te helderder en levendiger zien wij er de weerschijn in van zijn goddelijke goedheid. En ondanks onze zwakheid zullen wij dan proberen aansluiting te hebben met heel de uitbloei van de liefde, die de soevereine Tederheid uitwerkt in onze ziel.

263 3;3

Hoewel wij met de liefdadigheid die in onze harten is uitgestrooid kunnen voortgaan in Gods tegenwoordigheid, en verder komen op de weg naar het heil, de goddelijke

Goedheid houdt niet op de ziel te ondersteunen om datgene te bereiken waarvoor hij zijn liefde heeft gegeven. Hij houdt haar voortdurend in zijn hand. Hij onthult haar ook de tederheid van zijn liefde; hij leidt haar zelf meer en meer; hij ondersteunt haar in de strijd tegen de slechte neigingen; tenslotte helpt hij haar om te weerstaan, en verdedigt haar in het uur van de bekoring.

264 3;3

We moeten erbij stilstaan dat God ons op onszelf richt, telkens als hij de woorden die hij tot onze vader Abraham richtte uitsprak : *"Wandel voor mijn aangezicht, en wees volmaakt"* (Gen.17:1)

265 3;3

Voor hen die buitengewone werken moeten volbrengen, is hulp van God absoluut vereist. De liefde, hoe klein dan ook, zal ons altijd voldoende hulp en kracht geven om de werken tot stand te brengen die noodzakelijk en voldoende zijn om gered te worden. Maar om werken te ondernemen die de gewone maat te boven gaan, ja, dan heeft ons hart er behoefte aan extra ondersteund, gemotiveerd, gedragen te worden door de hand van de goddelijke Liefde.

266 3;3

Voor de "uitnodigingen" van God, Théotime, moeten we niet alleen uitgaan van de innerlijke inspiratie, maar hebben we ook behoefte aan een speciale kracht zonder welke we het niet gedaan kunnen krijgen.

269 3;4

Als een moeder met haar kleine kind gaat wandelen, zal ze de ene keer, als de vloer vlak is, het een paar stapjes alleen laten doen, dan weer het bij de hand houden of het in haar armen dragen,- zo handelt onze Heer ook ten opzichte van zijn kinderen, voortdurend wakend over hun gedrag. Hij laat hen voor zich uit lopen, zij die de liefde hebben; als er zich een obstakel voordoet zal hij hen de hand reiken; hij zal hen zelfs dragen als hij ziet dat de moeilijkheden op de weg boven hun krachten gaan.

Heeft hij niet zelf bekend gemaakt door de stem van de profeet Jesaja : *"Ik ben je God, neem je bij de hand en zeg je : Wees niet bang, ik zal je helpen"* . (Jesaja 41:13) ?

Daarom moeten wij een onwankelbaar vertrouwen hebben op God; uit heel ons hart geloven dat hij ons de hulp zal geven die we nodig hebben.

270 3;4

Deze hulp bestaat in de buitengewone genade van volharding, die de gave van de glorie vereist.

Volharding, dat is de gave die God in zijn tederheid schenkt aan onze ziel. Hij heeft deze ingebracht in de liefde, hij zal deze begeleiden naar de volmaaktheid van de liefde, die zij verwacht op de dag van onze dood.

272 3;4

Hoe dan ook, de volharding is de kostbaarste genade die wij mogen hopen in dit leven. Daarom moeten we er voortdurend om vragen door de middelen die God zelf heeft aangegeven :

het gebed, het vasten, de aalmoes, de sacramenten, de lezing van de Schrift, het lezen van geestelijke geschriften.

278 3;5

We moeten ons bewust zijn van de providentiële orde die leiding geeft aan ons heil.

De wortel ervan ligt in de verlossing, volbracht door de Heer; de vrucht ervan is de glorie. Want de goddelijke Goedheid geeft de verheerlijking naargelang de verdiensten, de verdiensten naargelang de liefde, de liefde naar de mate van het berouw, het berouw naar de gehoorzaamheid aan de roepstem van God, en deze uitnodiging wordt om niet gegeven dank zij de Zaligmaking van de Verlosser.

280 3;5

Heel de activiteit van de Voorzienigheid hangt absoluut af van de Verlossing door de Heiland.

Wij zijn op hem geënt. Als wij, door de genade die hij ons meedeelt, zo geënt blijven op hem, hebben we de zekerheid dat er een dag komt waarop we de vrucht van de glorie zullen dragen die ons beloofd is.

282 3;5

Je ziet, Théotime, met wat voor vurigheid God ernaar verlangt dat we de zijne mogen zijn. Daarom is hij een der onzen geworden; hij heeft ons zowel zijn leven als zijn dood geschonken, - zijn leven opdat wij gered konden worden uit de eeuwige dood, - de dood opdat we voor eeuwig zouden kunnen genieten van het eeuwige leven. Laten we dus in vrede blijven, God dienen om hem te kunnen toebehoren in deze sterfelijke wereld, en meer nog in het eeuwig leven.

286 3;6

Het is waar, Théotime, dat, in afwachting van de grote kus in de onlosmakelijke eenheid, die wij in de verheerlijking van de Bruidegom zullen ontvangen, hij ons een voorschot geeft in de duizenden tekenen van zijn aanwezigheid.

Want als de ziel geen enkele kus zou ontvangen, zou ze niet aangetrokken worden, en zou ze niet kunnen voortgaan in de geur van haar Welbeminde.

Al die kleine omhelzingen die de Welbeminde ons geeft in dit leven zijn gericht op de eeuwige kus in het toekomstige leven;

Ze zijn er het onderpand van en bereiden ons erop voor.

300 3;9

God heeft sporen van zichzelf achtergelaten in al zijn schepselen. Daardoor verwierven wij een zekere kennis van zijn goddelijke Majesteit; om zo te zeggen zien wij nu slechts de voeten van God. Tegelijkertijd verlicht het geloof het aangezicht zelf van zijn goddelijke Majesteit. Al zien we nu nog niet in volle schittering zijn glorie, we zien toch al a.h.w. het eerste licht erin van de zonsopgang.

301 3;9

Als de goddelijke waarheden, gekend in de duisternis van het geloof, ons al zo'n vreugde geven, wat zal het dan wel zijn, o God, als we ze kunnen aanschouwen in de volle middag van uw glorie !

Als ons verstand zich zal bevinden in de tegenwoordigheid van wat het gezien heeft hierbeneden. O, dierbare Théotime, wat een verrukking ! Wat een liefde !

O grote Stad van God, wij hebben werkelijk geloofd aan alles wat men ons geleerd heeft over uw glorie, maar we kunnen de oneindige diepte nog niet vatten van de genietingen die u erin hebt voorbereid.

302 3;10

Het verlangen dat voorafgaat aan het verkrijgen van iets, vergroot des te meer het genot als men het bezit. Hoe intenser en aandringend het verlangen was, des te groter is het bezit ervan aangenaam en weldadig. O Jezus, mijn dierbare Théotime, wat een vreugde voor het menselijk hart om het gelaat van God te zien.

Ons hart heeft een dorst zoals geen voldoening hierbeneden haar kan stelpen.

303 3;10

Wat een eenheid van ons hart met zijn God zal zich daarboven voltrekken, in de hemel, nadat het zo intens heeft verlangd naar het waarachtige goed ! Onze verlangens, nooit verzadigd als ze kunnen worden in deze wereld, zullen uiteindelijk deze levende bron vinden die ze zonder ophouden altijd door gezocht hebben.

304 3.10

Als een klein kind is dan onze ziel, uitgeput nog van de dorst naar het waarachtige goed, als ze de Godheid zal ontmoeten die er de onuitputtelijke bron van is, o ware God !

Met wat een vurigheid zal zij zich aandrukken tegen de vruchtbare schoot van heel deze Goedheid, om zich heel en al in haar onder te dompelen opdat deze in haar binnengaat en zij in haar, geheel en al !

307 3;11

O God van waarheid, wat een geluk voor de mens om voorgoed verenigd te mogen zijn met zijn niet te beschrijven wezen, en van hem te ontvangen, niet zijn beeltenis, niet zijn afbeelding, maar zijn aanwezigheid zelf, het eigen wezen van zijn goddelijke Majesteit.

Daar zullen we zijn als heel gelukkige kinderen van de Godheid, gevoed a.h.w. door het goddelijke zijn zelf.

Zo handelt God, onze Vader : het is voor hem niet genoeg om zijn eigen bestaan aan onze geest mee te delen, d.w.z. ons zijn Goddelijkheid te laten zien; in zijn oneindige tederheid legt hij zijn eigen zijn in onze ziel, opdat we hem niet enkel kennen door een afbeelding, een gelijkenis, maar in hemzelf en door hemzelf.

308 3;11

Het geluk zal eindeloos zijn, Théotime. Het gaat echter niet alleen over een toekomstige belofte; nu al hebben we een voorschot in het Sacrament van de Eucharistie, dat het altijddurende feest is van de goddelijke genade. Deze intimiteit is ons reeds nu hierbeneden al gegeven, al is het nog omsluierd. Maar in de hemel zijn er geen sluiers meer, en geeft de Godheid zich onbedekt, omdat we "*hem daar zullen zien zoals hij is*". (I Kol.13:12)

(Sublieme uitleg over de Drie-ene God.)

310 3;12

De oneindige kennis die de Vader van alle eeuwigheid heeft van zichzelf zullen wij in alle klaarheid zien.

Deze kennis drukt hij uit in zichzelf, hij spreekt deze eeuwig uit in een woord, het Woord, uniek en oneindig, waarin heel de volheid van de Vader wordt uitgedrukt, en die bijgevolg daardoor totaal één en zelf God is met Hem, zonder scheiding of onderscheid. Zo zullen wij dus de eeuwige en wonderbaarlijke voortbrenging zien van de goddelijke Zoon, het Woord, waardoor hij eeuwig geboren wordt naar het beeld en de gelijkenis van de Vader.

In God is alles innerlijk, er is niets uiterlijks.

311 3;12

Deze Zoon dus, oneindige gedaante en beeld van de oneindige Vader is één God, enig en oneindig met zijn Vader. Tussen hen is er geen enkel onderscheid in hun substantie, maar alleen onderscheid van Persoon. Dit onderscheid is nodig. Het is ook voldoende opdat de Vader zijn woord kan uitspreken en het Woord kan worden uitgedrukt. De Vader spreekt en zijn Zoon is diens uitgesproken Woord. De Vader is Vader, de Zoon is Zoon, twee onderscheiden Personen in één Wezen, één God.

314 3;13

Het eigene van de liefde is, dat zij die elkaar beminnen, ook als ze nog niet helemaal één zijn, ervoor zorgt dat zij volkomen één worden met elkaar, en hen waarachtig verenigt.

Welnu, de Vader en de Zoon zijn niet alleen helemaal gelijk en verenigd, maar zijn eenzelfde God, eenzelfde goedheid, eenzelfde wezen, eenzelfde eenheid. Wat moet dan wel de liefde zijn die zij beiden hebben, de een voor de ander! Er is tussen hen één wederzijdse en eeuwige adem van liefde.

De Vader ademt deze liefde uit, en de Zoon ademt haar in, en dat is van eeuwig wederzijds. Dat is ook de activiteit van hun liefde.

315 3;13

De Geest, adem tussen Vader en Zoon, is waarachtig God. En omdat er maar één God is, is hij de levende adem tussen de Vader en de Zoon, eveneens zonder einde, één met de Vader en de Zoon. Meer nog, omdat de liefde, deze adem, een onafgebroken interactie is in het proces tussen Vader en Zoon.

Daarom moet er een derde goddelijke Persoon zijn, waardoor de Vader en de Zoon de éne God uitmaken. Ook omdat deze liefde de vrucht is van de adem, die Heilige Geest wordt genoemd.

316 3;13

O God, als de menselijke vriendschap al zo kostbaar is, en een zo uitgelezen parfum voor hen die er getuige van mogen zijn, wat zal het dan niet een heerlijkheid zijn, Théotime, om deze wederzijdse liefde tussen Vader en Zoon te mogen aanschouwen? Wat is er kostbaarder in de liefde om bemind te worden dan de vriendschap? En als de vriendschap zo waardig is om bemind te worden, welke vriendschap is er dan kostbaarder dan die tussen de Vader en de Zoon in de enige God? Ons hart zal zich grondvesten in een peilloze diepte van liefde en bewondering in het aanschouwen van de schoonheid van de liefde die de Vader en de Zoon eeuwig uitwisselen in de Geest.

317 3;14

Onze ziel zal dus het goddelijke Wezen zien zonder de bemiddeling of het beeld van wat dan ook.

Maar zij is niet toegerust om zulk een subliem en schitterend iets te kunnen zien. Ons verstand, voldoende om de natuurlijke waarheden te vatten, en door ons geloof in staat te zijn iets van de bovennatuurlijke dingen te begrijpen, kan nog geen toegang krijgen, noch door het licht van de natuur, noch door dat van het geloof, tot het zien van het goddelijke zelf. Onze ogen hebben daar nog niet de capaciteit voor. Daarom heeft de goddelijke Wijsheid ons verstand deze gave nog niet willen schenken voordat hij er ons toe heeft voorbereid.

In de hemel zal God ons "de ogen openen", ons verstand verlichten, en ons laten zien wat we tot dan nog niet konden zien. We mogen schouwen in de peilloze diepte en ruimte van de goddelijke heerlijkheid, zonder verblind te raken.

318 3;14

God zal ons het licht van de heerlijkheid schenken, waardoor wij haar zullen kunnen schouwen als de bron van de gelukzaligheid en het eeuwige leven. Deze bron, Théotime, zullen we niet van veraf zien, zoals we dat nu nog doen door het geloof. We zullen het zien in de volle glorie van het licht, we zullen erin ondergedompeld worden, helemaal.

319 3;14

Het schouwen van de gelukzaligen zal zijn naar de mate van dit glorielicht. Naar de maat waarin we dit licht zullen bezitten – en bijgevolg de maat van ons geluk ervaren – zullen wij het zien van de Godheid ervaren. Deze verschillende wijzen in het

schouwen van God tekent ieders deelname aan de heerlijkheid. Zeker, in de hemel ziet iedereen geheel het goddelijk Wezen ; niemand echter ziet of kan het zien in zijn totaliteit. Buiten God is er geen enkel wezen dat het vermogen heeft om de totaliteit van Gods oneindige Goedheid, zijn oneindig Wezen en zijn wezenlijke oneindigheid te begrijpen of erin door te kunnen dringen.

321 3;15

De vissen genieten van de oneindige ruimte in de oceaan, maar er is geen vis, noch alle vissen samen, die alle stranden heeft gezien of al het water in die ruimte heeft bezocht. De vogels vliegen naar hartelust door de eindeloze ruimte van de lucht, maar geen enkele onder hen, noch allen tesamen, kunnen alle hoogten en verten hebben gezien. Zo is het ook met ons, Théotime, onze geest zal met heel de uitgestrektheid van zijn verlangen, zwemmend in de oceaan, of vliegend in de oneindige ruimte van de hemel in Gods heerlijkheid zijn. Het zal onze eeuwige vreugde zijn vast te stellen dat we nooit de grenzen van deze hemel en van deze oceaan zullen ontdekken. We zullen zonder reserve genieten van de oneindige diepte van de godheid. Maar onze capaciteit van dit genot zal nooit kunnen wedijveren met die van de goddelijke oneindigheid zelf.

322 3;15

Twee dingen zullen de gelukzaligen vervullen met de diepste bewondering : de oneindige schoonheid die zij aanschouwen, en de peilloze diepte van oneindigheid die zij in deze schoonheid blijvend mogen zien. O God ! Hoe wonderbaar is het wat zij zien !

Boek 4

Het verval en de ondergang van de liefde

332 4;2

De gehechtheid aan dagelijkse zonden breekt de liefde niet af, maar houdt haar gevangen; ze is gebonden en verhinderd te werken. Daarenboven hindert de te grote gehechtheid aan de schepselen ons in onze intieme verhouding met God; de liefde is immers een waarachtige vriendschap die deze verhouding levend houdt. Het vasthouden aan die kleine zonden verhindert ons om de innerlijke genade en de hulp waaraan we behoefte hebben te kunnen ontvangen.

333 4;2

Als het over zondigheid gaat, in het geestelijk leven is het zo, dat degene die zich hecht aan de centen, vervolgens met daalders zal gaan spelen, daarna met wapens, dan met paarden, tenslotte met zijn erfgoed. Wie de teugels loslaat in de kleine vergrijpen zal in de grote overtredingen terechtkomen.

337 4;3

God wil ons niet vrijmaken van bekoringen, want door aan deze te weerstaan groeit onze liefde. Zo kan deze overwinningen boeken, van overwinning naar overwinning gaan, en tenslotte zegevieren. Maar waar dient deze neiging naar die verleidingen in de bekoring dan voor ? Onze natuur zit zo in elkaar. Ze houdt zoveel van het goede, dat ze aangetrokken wordt door alles wat er maar de schijn

van heeft. De valstrik of de bekoring wil ons erin laten lopen, en zal daarom altijd de schijn van het goede in zich dragen.

338 4;3

Dat gebeurt dan ook wat ons overkomt als ons geloof is ingeslapen. Onze eigenliefde houdt ons dingen voor die de schijn van het goede hebben. Die stralen onze zinnen, onze verbeelding en andere vermogens van onze ziel, en leiden ons zoetjesaan naar de totale opstandigheid tegenover de Liefde van God.

340 4;4

Het misprijzen van God verloopt geleidelijk, in kleine stapjes. Maar zodra we zover zijn gekomen, verlaat deze liefde ons. In deze verachting van God bestaat de doodzonde; een enkele van deze zonden bant de liefde uit onze ziel. De vereniging met God is verbroken, omdat we niet hebben gehoorzaamd aan zijn wil.

341 4;4

Niemand zal zeggen van de mens, dat hij onmatig is door een enkele daad van onmatigheid. Integendeel, zodra we weer in de goede conditie zijn, zal de H.Geest ogenblikkelijk ook weer de liefde in onze harten herstellen. Ogenblikkelijk zal ons vergeving geschonken worden. Nadat we ons in vrijwilligheid afkeerden van God, zo maken we nu een einde aan de opstandigheid waartoe de bekoring ons bracht.

342 4;4

De H.Geest zorgt ervoor dat de liefde die hij heeft uitgestort in een ziel, langzaam groeit, door haar van trede naar trede te

begeleiden, van volmaaktheid naar volmaaktheid, op voorwaarde dat men wel de wil heeft om aan God de voorkeur te geven boven alles; dat immers is het essentiële van de liefde.

347 4;5

Dit nu, Théotime, wil ik je zeggen: in dit leven zijn we allemaal pelgrims; en bijna allemaal zijn we op een of ander ogenblik geestelijk ingeslapen. We hebben de zonde gekend. God, de Zon van gerechtigheid, heeft de stralen van zijn inspiraties overvloedig over ons geworpen; hij heeft ons hart verwarmd met zijn zegeningen. Er is niemand aan wie hij de aantrekkelijkheid van zijn liefde niet heeft laten voelen. Aan hem alleen komt de glorie.

363 4;8

Théotime, laten we de diepte van Gods gerechtigheid nederig liefhebben en aanbidden. Wie zal de diepte van de goddelijke wijsheid kunnen peilen, waarmee hij alle dingen heeft geschapen, en dit alles bestuurt? Laat je niet in met de duistere vragen die daarover in ons kunnen opkomen; het is voldoende dat we deze goddelijke wijsheid bewonderen. We kunnen immers niet doordringen in de motieven van Gods wil totdat we van aangezicht tot aangezicht Degene zien die alles geregeld heeft, en die de psalmist laat bidden: *Heer, u hebt alles gedaan met wijsheid. (Ps.104:24)*

365 4;8

Hierbeneden zal de goddelijke Werkman ons niet duidelijk maken hoe hij werkt, maar in de hemel, in de overvloed van zijn liefde, zal hij ons verrukken en ons heel de innemendheid

en de fijngevoeligheid van zijn wijsheid onthullen; hij zal ons de redenen, de middelen en de motieven vertellen over alles van wat er gebeurde in deze wereld, en dienen moest om ons tot het eeuwig heil te brengen.

367 4;8

Wat er ook gebeurt, Théotime, laten we altijd bedenken, dat de goddelijke Voorzienigheid van onze Vader een en al wijsheid is. De goedheid van God ten opzichte van ons is zo uitzonderlijk ! Hij heeft zoveel middelen voorbereid om ons te redden. In zijn oneindige weten kent en voorziet hij alles. Wat hebben we nog te vrezen ?

368 4;8

Laten we onze geest nooit in de war brengen, door in ijdele nieuwsgierigheid rond te draaien in het waarom en het hoe van de goddelijke gerechtigheid. Théotime, bewandel de weg van de heilige liefde in vrede, want wie in de vrede van de liefde zal sterven, zal in deze liefde eeuwig leven.

382 4;11

(In dit vierde Boek gaat François in op de verwarrende strijd tussen de eigenliefde en de liefde tot God. Zo eindigt hij deze uiteenzettingen met :)

Laten we daarom nederig blijven, die nederigheid die ons in evenwicht houdt tussen vertrouwen en wantrouwen. Vertrouwen, in de hoop dat we in ons doen en laten, met de hulp van God kunnen zijn zoals we graag willen zijn.

Wantrouwen, door te vrezen dat onze zwakheid, die we dagelijks ervaren, ons niet mag verhinderen, en we moedeloos zouden worden. In de liefde en de genade van God zal hij ons helpen onze ontmoediging te overwinnen, en het voornemen te maken om trouw te blijven in alles wat ons overkomt, tot en met de bekoring die ons verontrust.

383 4;11

Het is voldoende te verlangen naar moed, en als we die niet hebben, ons toe te vertrouwen aan God en hem erom te vragen. Hij zal het ons geven op het moment dat we het nodig hebben. Het is voldoende dat we sterk staan, wakker in de strijd, en met een volkomen vertrouwen in de H.Geest. Hij zal ons niet in de steek laten en ons bijstaan als de omstandigheden dat vragen.

Boek 5

De twee voornaamste toepassingen van de heilige liefde : de bereidwilligheid en de welwillendheid.

384 5;1

De liefde is niets anders dan de beweging en de doorstroming die voortvloeien uit de beproefde bereidwilligheid ten opzichte van het goede. De bereidwilligheid is de grote drijfveer in de liefde, zoals de liefde de grote drijfveer is van de bereidwilligheid.

385 5;1

Als we ons bewust zijn geworden van de oneindig grote omvang van het goede dat in God is, is het onmogelijk dat onze wil niet gegrepen wordt door bereidwilligheid voor dat goede.
Of ik nu leef of dat ik sterf, ik zal helemaal gelukkig zijn te weten dat al dat goede zich in God bevindt, dat zijn goedheid eindeloos is, en dat zijn oneindigheid een en al goedheid is.

386 5;1

In hem leggen wij onze vreugde. We voltrekken een soort liefdedaad, die men "bereidwilligheid" noemt.
Door deze bereidwilligheid maken we ons gelijk aan Gods volmaaktheid, we eigenen ons deze toe, en vullen er ons hart mee.

388 5;1

Onze ziel kleurt ons met de kleuren van de Welbeminde, zonder dat deze diens eigen kleuren verliest; bedekt zich

met zijn kleed zonder dat hij het zelf aflegt; neemt alles van wat van hem is, zonder hem te ontroven; verrijkt zich aan alles wat hij bezit zonder dat hij zelf verarmt.

390 5;2

Mijn God, hoe gelukkig is de ziel, die haar vreugde vindt in het weten dat God God is, en dat zijn goedheid oneindig is. Door deze houding van welwillendheid vinden wij genoeg in de komst van de Bruidegom in ons. Wij genieten ervan ons te voeden met zijn lieflijkheid. Deze maaltijd is een avondmaal, dat overgaat in rust. De liefde van welwillendheid zorgt ervoor dat we zacht kunnen rusten in het goede dat ons bekoort, en waarin ons hart gevoed wordt.

391 5;2

Onze welwillendheid groeit in de zelfde mate waarmee God er behagen in vindt te zien hoe wij behagen vinden in Hem.

396 5;3

Deze welwillendheid is in ons, maar ze is ook in God, want het is juist in hem dat wij deze vinden. Zij geeft ons dus zelf aan de goddelijke goedheid, in een wederzijdse uitwisseling.

397 5;3

De goedheid van God is helemaal van mij, omdat ik geniet van heel haar volkomenheid; en ik ben helemaal van haar, omdat het haar voldoening geeft mij te bezitten.

401 5;3

Als wij God ontmoet hebben, is onze wil als rustend in Hem, we hebben er een weergaloze vreugde en tevredenheid in gevonden, en toch houden we niet op naar hem te verlangen. Er is sprake van verlangen naar de liefde en de liefde van het verlangen.

Alleen God is in een rust zonder beweging van verlangen, want hij is het zuivere substantiële Zijn.

402 5;3

Een mens is altijd op zoek naar iemand die men bemint, zegt Augustinus. De liefde zoekt wat zij al heeft gevonden, niet om haar te hebben, maar om haar voorgoed te bezitten.

404 5;4

Het medeleven, ook wel medelijden genoemd, of barmhartigheid is niets anders dan een gevoel van genegenheid dat ons doet deelnemen aan het leed van hen die we beminnen; in ons hart maken wij de pijn die zij ondergaan tot de onze, zoals iemand die bemint met liefdevolle welwillendheid meeleeft in de vreugde die de ander beleeft, en zo deze vreugde meedraagt in het eigen hart.

Het is de liefde die zo het hart van hen die liefhebben en zij die bemind worden één maakt.

405 5;4

Het medeleven is evenredig aan de intensiteit van de liefde die zij oproept. Het medeleven is ook evenredig aan de intensiteit van het lijden dat degenen die elkaar liefhebben ondergaan.

411 5;5

Jezus zegt : Kijk niet alleen naar het afschuwelijke van mijn lijden, maar ook naar de schoonheid van mijn liefde. Mijn Welbeminde lijdt ondraaglijke pijn, en dat maakt me bedroefd. Maar hij houdt van het lijden tot hij sterft aan de pijn voor mij. Daarom is het dat, als ik lijd om zijn lijden, zijn liefde voor mij me overbrengt naar de vreugde. In hem ben ik bedroefd, maar in hem beroem ik me.

412 5;5

De liefdevolle welwillendheid die we in de liefde van de Heer vinden, verlevendigt eindeloos in ons het medeleven in zijn smarten. En vice versa, door in het medeleven in zijn lijden met hem mee te gaan naar zijn grote liefde, zal deze erdoor verdiept en vuriger worden. Zo leert men het lijden van de liefde en de liefde van het lijden, het liefdevolle medelijden en de medelevende liefde.

415 5;6

De bereidvaardigheid die God in zijn schepselen wakker roept ligt in het verlengde van zijn goedheid; omgekeerd is onze welwillendheid tegenover God het bewijs en de voortzetting van onze relatie die we met hem hebben.

416 5;6

O eeuwige Heer ! Wat zou ik willen dat mijn hart en mijn leven meer zou zijn dan de wens, het streven : moge alle goeds u gegeven zijn !

O Welbeminde van mijn ziel, ik verlang er niet naar de macht te hebben u wat dan ook te kunnen geven; ik heb uit heel mijn hart eerder behagen in uw opperste goedheid, waaraan

men, noch door verlangen, noch door gedachte, ook maar iets kan toevoegen.

O mijn God, wat houd ik van mijn onvermogen dat ik ervaar om niets voor u te kunnen verlangen, en dat veroorzaakt wordt door uw onmetelijke en onbegrijpelijke overvloed.

Alleen als er een verlangen bestond dat oneindig was, zou door de oneindigheid van uw goedheid gerealiseerd worden dit verlangen om te zetten in een oneindig welbehagen.

417 5;6

St. Augustinus bad : "Heer, ik ben Augustinus, en u, u bent God; maar als ik nu eens God was en U Augustinus, zou ik Augustinus willen worden opdat u God zou kunnen zijn."

418 5;6

Er bestaat nog een andere vorm van welwillendheid tegenover God. Als wij niets kunnen toevoegen aan wat God is in zichzelf, kunnen we hem toch laten groeien in ons, door een steeds groter welbehagen in zijn Goedheid. Niet omdat we dit welbehagen zouden verlangen voor ons eigen genoegen, maar omdat we in deze vreugde God zelf vinden.

421 5;7

Om de Welbeminde meer te verheerlijken is de ziel voortdurend op zoek naar diens aangezicht. Zij vorst met steeds grotere ijver elke schoonheid en elke volmaaktheid na die in hem zijn.

424 5;8

Zo verlangt de ziel - die behagen schept in de oneindige volmaaktheid van God, wetend dat zij hem niet kan

toewensen dat zijn Goedheid zou groeien, die hij deze reeds in alle volmaaktheid bezit of ook maar zou verlangen – ernaar dat tenminste zijn naam altijd meer verheerlijkt, meer geroemd, meer geëerd en aanbeden mag worden.

429 8;9

Een hart dat eronder lijdt de goddelijke Goedheid niet zo te kunnen verheerlijken als het zou willen, treedt vaak buiten zichzelf om een beroep te doen op alle schepselen om samen met hem God te loven. Zo deden dat ook de drie jongelingen in de vuuroven (Daniël 3:51)

In deze prachtige hymne roepen zij alles wat leeft in de hemel, op aarde en onder de aarde, op om de eeuwige God te verheerlijken en hem te zegenen boven alles.

441 5;11

Théotime, de goddelijke liefde regeert in het hart van de Verlosser als op een koninklijke troon. Hij kijkt door de zijde wonde van de Heer naar alle mensenkinderen. Dit hart dat koning is van alle harten houdt zijn ogen altijd gericht op ons. Zo ziet de goddelijke liefde ons altijd met heel zijn genegenheid. Maar wij, wij zien dat niet, wij bespeuren het slechts.

O, als we dat toch konden begrijpen, dat goddelijk hart, de eindeloze tederheid van zijn stem konden horen waarmee het de glorie van God zingt ! Wat zou die vreugde ons hart doen opspringen, bij de gedachte deze stem te horen als we in de hemel zullen zijn ! Hij nodigt ons uit, hij dringt ons te komen, deze Vriend van onze ziel : Sta op, verlaat jezelf ,en kom bij mij op die plaats waar alles vreugde is en alleen maar lof en zegening ademen.

Boek 6

De praktijk van de heilige liefde in het gebed.

451 6;1

Met het woord "gebed" bedoelen we niet alleen het smeekgebed waarmee de gelovige zich tot God richt om hem iets te vragen. Hier geven we er een ruimere, een meer algemene interpretatie van.

St. Augustinus en St. Jan van Damascus zeggen dat het gebed "een opstijging van de geest naar God" is. Als het gebed een onder-ons, een gesprek, een samenspraak van de ziel met God is, spreken wij dus met God, en Hij, God, spreekt met ons.

Wij verlangen naar God, zoals Hij verlangt naar ons, wij zijn en leven in Hem, zoals Hij is en leeft in ons.

453 6;1

We spreken over het "mystieke gebed", als het gesprek met God geheim is; een "van hart tot hart" met God.

Daar waar liefde heerst, is er geen enkele behoefte aan uitdrukkelijke woorden, geen enkele behoefte aan onderling overleg of begrip. Kort gezegd is het gebed, of de theologie, niets anders dan een liefdevol gesprek, waarin de ziel zich vol liefde met God onderhoudt over diens zo liefdevolle goedheid, opdat zij bij hem kan zijn en zich met hem kan verenigen.

455 6;1

In de taal van de liefde zijn de woorden hetzelfde voor allen, maar de manier waarop ze gezegd worden, is helemaal eigen

voor ieder die bemint, en niemand anders begrijpt ze dan zij of hij die ze uitspreekt.

456 6;1

De liefde drukt zich niet alleen uit in woorden, maar door de ogen, een zucht, de inhoud.

In de mystieke theologie is de voornaamste oefening het spreken met God, het luisteren naar wat God zegt in het diepst van ons hart. En omdat deze onderlinge uitwisseling zich afspeelt in verborgen verlangens, verborgen ingevingen, noemen we dit "stiltegesprekken". Alleen mensen die elkaar beminnen verstaan wat ik zeg.

457 6;2

(Meditatie : eerste stap van het gebed)

"Meditatie", we vinden dit woord vaak in de H. Schrift; het duidt op een bijzondere houding van onze geest, die erop gericht is om in ons bepaalde gevoelens te wekken, goede dan wel kwade.

In het vervolg zullen we "meditatie" noemen: de praktijk die het begin van de mystieke theologie tekent.

458 6;2

Elke meditatie is een gedachte; maar niet elke gedachte is een meditatie. Onze geest kan zich hechten aan heel wat gedachten die geen enkel doel hebben.

Het kan ons overkomen dat onze gedachten heel sterk onze aandacht vragen voor iets waarvan we de oorzaken, de effecten of de kwaliteiten ontdekken. Dit soort gedachten noemen we "studie".

Maar als we denken aan de dingen van God, niet om er iets over te leren, maar om hem te beminnen en ons aan hem te hechten, dan is dat een "meditatie". Dan is onze geest niet als een vlieg die zomaar overal heenvliegt, of als een vlinder die rondfladdert om zich te voeden. Hij lijkt meer op een bij, die aandachtig in de heilige geheimen op zoek is om er de honing van de liefde te vergaren.

459 6;2

Er zijn maar weinig mensen die mediteren om hun hart te verwarmen aan de goddelijke Liefde. Kort gezegd : het gewone denken en de studie trekken in alles meestal de eerste aandacht.

Maar de meditatie is niets anders dan een aandachtig, steeds vernieuwend en vrijwillig onderhouden in de geest, om onze wil op te warmen zich aan God te hechten en heilzame voornemens te maken.

461 6;2

Er staat geschreven dat men de voorschriften van de Heer moet "overdenken" en "mediteren" om ze in praktijk te brengen. *"Ik heb uw wet zó lief, ze is geen ogenblik uit mijn gedachten" (Ps.119:97)*

462 6;2

Doe zoals de bij. Ze gaat uit om honing te verzamelen, ze brengt deze weg naar de korf. Kunstenaar die ze is, maakt ze daar een taart van was, om er in de cellen honing te kunnen opslaan voor de komende winter.

Zo handelt de ziel in haar meditatie; ze gaat van geheim naar geheim, niet zomaar in het wilde weg, maar enkel om het

genoegen haar gevoelens van genegenheid wakker te maken en daarin een vernieuwd motief te vinden om lief te hebben. Als zij dit heeft gevonden, gaat ze dat verinnerlijken, proeven, zich eigen maken; en al mediterend in haar hart, zal zij datgene vasthouden dat haar het beste lijkt voor haar geestelijke vooruitgang.

Aangestoken door de liefde, zal zij spreken met haar Welbeminde, hem ondervragen, naar hem luisteren, naar hem verlangen; en hij, van zijn kant, zal haar overstelpen met tevredenheid. Hij raakt haar hart aan, zet het op een kier. Hij geeft het licht, inspiratie en oneindige vreugde.

464 6;3

De contemplatie is een aandachtige oplettendheid van de geest voor de dingen van God, een liefdevolle, eenvoudige en voortdurende aandacht.

465 6;3

Als we mediteren, zoeken we ernaar de goddelijke liefde te ontvangen; en dan, als we deze liefde a.h.w. hebben verzameld, beschouwen wij God, in het bijzonder zijn goedheid, door de zachte aandrang waarin de liefde ons doet mediteren en beschouwen. Want de liefde laat ons een zo aangenaam genoeg vinden in de dingen van God, dat we er nooit genoeg van kunnen krijgen dit alles te mogen ervaren.

467 6;3

De contemplatie is de kroon van de liefde. Ze voert haar naar de volmaaktheid. Want als de liefde in ons de contemplatieve aandacht heeft gewekt, zal deze wederzijds een grotere en

vurigere liefde voortbrengen. De liefde geeft ons vreugde in het zien van onze Beminde, en het zien van de Beminde geeft ons dat we vreugde scheppen in zijn goddelijke liefde.

468 6;4

In dit opzicht zegt de grote Thomas van Aquino dat het hart van eenvoudige mensen en vrouwen geschikter is, en bekwaamer in de goddelijke liefde dan gewone of geleerde mensen.

475 6;5

Als we over een mysterie mediteren, maken we a.h.w. een inventaris van alle goddelijke volmaaktheden die zich erin openbaren. Als we contempleren, beschouwen wij het geheel.

476 6;5

Degene die mediteert lijkt op een mens die successievelijk de aroma opzuigt van de anjer, de roos, de jasmijn, de tijm. Maar wie contempleert lijkt op een mens die een druppel parfum inademt die is samengesteld uit al deze bloemen. In één ademtocht ontvangt hij al deze geuren, die tevoren elk afzonderlijk geproefd werden.

Daarom verlangt de goddelijke bruidegom er zo naar dat zijn beminde hem in één oogopslag zien kan. Gelukkig daarom degenen, die alle stadia van kennis hebben doorlopen om God te kunnen beminnen, en hem nu in één moment van zien en denken kunnen ervaren.

479 6;5

St. Augustinus zegt dat we in de hemel geen last zullen hebben van al dat bewegen van ideeën en gedachten die komen en gaan van onderwerp naar onderwerp, van het ene naar het andere, maar dat we daar in één enkele gedachte dit alles in heel de diversiteit ervan zullen kennen en begrijpen.

481 6;6

Zo ziet de ziel in de contemplatie in één oogopslag het geheel aan goddelijke grootheid en volmaaktheden, en rest haar niets anders dan te zeggen dat dit alles mooi, goed en volmaakt is.

483 6;6

Maar hoe dit proces dan ook verloopt, waar men doorheen gaat, de contemplatie heeft altijd de gelukkige eigenschap dat men het met vreugde doorloopt.

"Ik vond mijn Welbeminde. Ik greep hem vast en wilde hem niet loslaten (Hooglied 3:4)"

486 6;6

Al onze geestelijke oefeningen zijn gericht op de contemplatie, en zijn er ook voor nodig : luisteren naar het Woord van God; met elkaar spreken over de beste voornemens, zoals de woestijnvaders het deden; boeken lezen over spiritualiteit; mediteren; geestelijke liederen zingen; inspirerende teksten koesteren. Dat alles vraagt het contemplatieve leven. We zoeken de waarheid, de schoonheid en goedheid van God met liefdevolle aandacht, en deze zal onze liefde nog meer doen toenemen als we

beseffen hoe diep de oneindige tederheid van God jegens ons is.

487 6;7

(Over de liefdevolle ingetogenheid van de ziel)

Ik spreek hier niet over de ingetogenheid zoals die is bij degenen die eenvoudig willen bidden door zich in Gods tegenwoordigheid te stellen; zij keren zich in zichzelf en trekken zich terug in hun hart om met God te spreken. Deze vorm van ingetogenheid komt voort uit de liefde die ons drijft, ons uitnodigt tot het gebed en ons de middelen aanreikt om dat goed te doen. Het initiatief daartoe komt van onszelf, uit onze wil.

De ingetogenheid waarover ik spreek komt niet voort uit een besluit van onze liefde, maar uit de liefde zelf. Ik wil daarmee zeggen dat ze niet voortvloeit uit onze wil, niet afhankelijk is van ons. Het is God alleen die dit bewerkt in ons, als het hem behaagt, volgens zijn genade.

492 6;7

Het gebeurt soms dat onze innerlijke vermogens zich samenbundelen in zichzelf door het buitengewone respect en de mateloze hoogachting die ons aangrijpt bij de gedachte aan de opperste majesteit van Degene die ons nabij is en ons aanziet.

494 6;8

De ziel, die aldus ingetogen is in zichzelf, in God, of voor God, wordt zo zachtjes geboeid door de goedheid van haar Welbeminde, dat het lijkt of de aandacht die hij haar brengt geheel uit zichzelf werkt, zo eenvoudig, zo gemakkelijk, zo delicaat.

495 6;8

Minnaars stellen zich er vaak tevreden mee om zomaar aanwezig te zijn in elkaars gezelschap. Ze vragen niets meer, dit is hen voldoende, niet om een of andere reden, maar eenvoudig door de vredigheid en de rust die ze erin vinden. *"Mijn welbeminde is als een bundeltje mirre tussen mijn borsten. Mijn Welbeminde is van mij en ik, ik ben van hem. (Hooglied 1:13)"*

497 6;8

Bevredigd in haar God, verlaat de ziel deze rust niet voor wat voor goeds dan ook in de wereld.

500 6;8

Mijn beste Théotime, als jijzelf zo zou rusten bij onze Heer, in deze eenvoudige en kinderlijke overgave, zul je je geen zorgen maken over wat je zou moeten doen met je denken of met je wil. In dit vertrouwen inderdaad, in deze pure liefde, in deze geestelijke slaap in de armen van de Verlosser, zul je alles vinden wat je hier en daar zocht om aan je verlangen te voldoen, maar er is nog wat kostbaarders. Het is beter te slapen op dat heilig hart, dan waar dan ook elders wakker te zijn.

501 6;9

Heb je wel eens opgelet, Théotime, met wat voor intensiteit kleine kinderen zich vleien tegen de schoot van hun moeder, als ze honger hebben ? Zo is het ook met de ziel die rust bij God. Ze zuigt stilletjes de zoetheid van deze aanwezigheid in, ze doet niets, haar vermogens komen er niet tussen, tenzij het gevoeligste punt

van haar wil die zich onmerkbaar beweegt, en die de mond is waarmee ze binnengaat in de diepe tevredenheid die de goddelijke aanwezigheid haar verschaft.

502 6;9

In deze rust heeft de ziel geen behoefte aan haar geheugen, om zich wat dan ook te herinneren, want haar Geliefde is bij haar; noch aan haar verbeelding, want waarvoor zou ze iets van binnen of van buiten in haar gedachten oproepen, nu ze geniet van zijn aanwezigheid ? Alleen haar wil, die haar stilletjes trekt naar de melk van de goddelijke aanwezigheid, blijft actief in het tedere indrinken. Al het andere in de ziel blijft in een toestand van rust, in het genoegen dat ze er vindt.

503 6;9

Alleen de wil, als een geestelijke geur, werkt nog, stil, onmerkbaar, geheel opgaand in het weergalozе goed in Gods aanwezigheid te zijn.

514 6;11

Deze toestand van rust waar de wil alleen actief is in haar eenvoudig instemmen met wat God behaagt, waarin men bidt zonder andere pretentie dan aanwezig te mogen zijn in Gods tegenwoordigheid, zolang deze het wil, is het mooiste wat er is. Temeer omdat ze wars is van elk persoonlijk belang. Men zoekt de tevredenheid niet voor zichzelf, maar is er alleen op uit God tevreden te stellen; daarin immers bestaat de hoogste extase van de liefde.

516 6;12

Een hart dat zachtmoedig, volzaam, toegankelijk is voor de goddelijke ingevingen is een "vloeibaar hart".

"Mijn hart is als gesmolten was in mijn binnenste"
(Ps.22:15)

517 6;12

"Mijn hart is gesmolten bij het horen van de stem van mijn Welbeminde" (Hooglied)

Wat wil dit anders zeggen dan dat ze niet meer van zichzelf is, maar overgevloed is in haar goddelijke Beminde. Daarom is het niet verwonderlijk dat dit de ziel van de beminde doet smelten als zij zijn zoete stem hoort.

518 6;12

Zoals de Bruidegom zijn liefde en zijn ziel stort in het hart van de bruid, zo giet de Bruid haar ziel over in het hart van de Bruidegom. Zo worden ze beiden één.

519 6;12

Je ziet, Théotime dat het wegvloeien van een ziel in haar God een waarachtige extase is : de ziel overschrijdt haar eigen grenzen , en is opgenomen en verzwoegen door haar God.

523 6;13

Hoe kan de liefde gewond worden en kwaad doen ? zij is toch geboren uit het welbehagen dat men heeft in degene die men bemint ? Ik antwoord daarop : door de afwezigheid van deze beminde. Is dat het geval, beste Théotime, dan ligt de wonde in het verlangen dat deze afwezigheid oproept, doordat dit verlangen niet vervuld wordt, en de geest geen rust vindt.

*"Dorstig is mijn ziel naar God, naar een God die leeft;
wanneer mag ik komen, en zien het aanschijn van God ?"
(Ps.42:3)*

524 6;13

De kwetsuren, veroorzaakt door de liefde zijn heel verschillend: door scheiding, door het verlangen. Als het gaat over de heilige liefde, is er in de ziel die God wil leiden naar een grote volmaaktheid een soort van wonde die God zelf uitlokt. Daardoor dwingt God de ziel, trekt haar naar zich toe en overtuigt haar hem te beminnen. Zij wordt krachtig door haar Welbeminderde aangetrokken en tegelijk krachtig weerhouden door de miserie van dit sterfelijke leven en haar eigen onmacht.

525 6;13

Dit edelmoedige hart, verliefd op God, die het intens wil beminnen, ziet goed dat het hem niet genoeg bemint, noch genoeg ernaar verlangt hem lief te hebben. Want dit verlangen slaagt er nog niet in, en is als een angel geplant in haar geest. Intens verlangend om lief te hebben, lijdt zij eronder; in liefhebbend verlangen wordt zij getroost.

527 6;14

Niets verwondt een liefhebbend hart meer dan een ander hart te zien dat gewond is uit liefde voor hem. Om te voorkomen dat haar jongen gewond raken door de beet van een giftige slang, verwondt de pelikaan zichzelf en spreidt haar bloed over haar kleintjes om hen zo nieuw leven te geven. Haar liefde heeft hen gewond; diezelfde liefde verwondt zichzelf.

Als we de Verlosser van onze ziel uit liefde gewond zien "*tot de dood, de dood aan het kruis, (Fil.2:8)*" waarom zouden wij dan niet zelf gewond kunnen worden uit liefde voor hem ?

532 6;14

Hoe ook de wegen zijn waarlangs de liefde het hart verwondt, het is bewonderenswaardig dat het lijden, door de goddelijke liefde uitgelokt, door haarzelf altijd bemind wordt. Al degenen die dit voelen, stemmen daar mee in, en zouden het niet willen ruilen voor welke verleiding in de wereld ook.

540 6;15

Als God aan een ziel wat vertroosting heeft gegeven en deze van haar wegneemt, zal dit gemis haar diep verwonden; dan zal zij niets anders doen dan verzuchten met David :
"Zoals een hert smacht bij beddingen van water, zo smacht ook mijn ziel naar U, mijn God." (Ps.42:2)

Boek 7

Het gebed voert naar de vervolmaking van de eenheid tussen God en de ziel

545 7;1

Tijdens het gebed voltrekt zich vaak in kleine, herhaalde opwellingen de vooruitgang van de ziel in God. Als je kijkt naar kleine kinderen als ze op moeders schoot zitten, zie je hoe ze zich er nestelen in kleine bewegingen vol genoeg. Zoiets gebeurt er ook bij het bidden, het hart verenigt zich met God, werpt zich a.h.w. in deze eenheid in innerlijke bewegingen: aandringen, zich vermeien in de tederheid van onze Heer.

546 7;1

Maar het komt ook voor, dat het niet gebeurt in kleine, herhaalde opwellingen, maar in een onophoudelijke en onmerkbare aandrang op het hart van God. Als ons hart in deze eenheid blijft en zich door niets laat afleiden, zal het door een aanhoudende voortgang steeds verdergaan totdat het in God is. Dat is te danken aan de neiging die de heilige liefde het geeft om zich steeds dieper te verenigen met God.

547 7;1

Nadat bomen, die getransporteerd moesten worden, op hun nieuwe plaats zijn aangekomen, strekken zij hun wortels weer uit en graven deze zich dieper in de aarde waar ze voedsel vinden. Niemand merkt dat; je ziet het pas als de groei weer op gang is gekomen.

Zo gaat het ook als het hart van de mens, naarmate hij bidt, van de wereld naar God wordt overgeplant; hij bergt zich in hem, en verenigt zich meer en meer met hem in een onmerkbaar proces.

Dan, als het hart gegrepen wordt door een gevoel van liefdevolle erkenning door b.v. te bidden : "God is goed!", verenigt het zich steeds intenser met God. Maar als dit gevoelen zich voortzet, dan zal, als door kostbaar parfum, de ziel doordrongen worden van deze geur, zich voortplantend in ons hele zijn en ons zo verenigen met hem.

548 7;1

Als ik zinspeel op het gevoelen van Gods aanwezigheid, dan heb ik het hier niet over een zintuiglijk gevoel, maar over wat je ervaart in het puntje van je ziel, daar waar de goddelijke liefde regeert en zich manifesteert.

549 – 552 7;2

De vereniging met God komt soms tot stand zonder onze medewerking; soms, wanneer we worden aangetrokken, werken wij graag mee in die zin, dat de kracht van de liefde vat op ons heeft en ons aantrekt. Een andere keer zal het ons voorkomen dat we bezig zijn ons met God te verenigen voordat hijzelf ons daarin helpt. Dan waarschuwt een onvergelykbare zachtheid ons dat hij doordringt in ons hart. Maar soms ook heeft hij ons al onmerkbaar tot zich getrokken en geholpen, zo goed, dat we niet weten dat het niet onze eigen kracht was die dit tot stand bracht. We bemerken dat een geheime kracht in ons werkte, en merkten het niet. Weer een andere keer zal deze vereniging er zo stilletjes komen dat we niets merken, noch van wat God doet in ons,

noch dat we in de gaten hebben wat ons eigen aandeel erin was; we constateren alleen dat de vereniging er is, hoewel onmerkbaar.

567 7;4

De extase wordt ook wel "verrukking" genoemd voor zover God ons tot zich trekt en ons tot hem opheft.

En men noemt de verrukking "extase" voor zover wij treden buiten onszelf om ons te verenigen met God.

Het lijkt of de vurige ziel door haar heftige beweging die haar drijft naar de aantrekkelijkheid van God, haar niet alleen opheft en doet opstijgen naar God, maar zichzelf doet werpen in de godheid zelf.

568 7;4

Komen we even terug, Théotime, op de heilige extasen.

Daar zijn drie soorten in. Een ervan betreft de geest, voor zover het het verstand betreft: is zij extase in de schittering van God, ze bestaat uit bewondering; de andere betreft de affectieve liefde; zij is extase in de vurigheid, ze wordt gestalte gegeven door de vroomheid; en de derde vorm betreft het handelen: de extase in de werken wordt al doende zichtbaar.

De bewondering richt zich in ons op als we een waarheid tegenkomen die we nog niet kenden, en die we ook niet verwachtten. Als aan deze waarheid schoonheid en goedheid verbonden zijn dan geeft de bewondering die ze oproept een heel bijzondere smaak.

569 7;4

Het verstand is nooit verzadigd in het zien van wat ze nog nooit gezien heeft, en wat zo aangenaam is om te zien.

Maar buiten dat komt het voor dat God aan de ziel niet alleen licht geeft omtrent de mysteriën, maar meer nog, dat dit licht alsmaar aangroeit, zoals het ochtendlicht. Zoals zij die een goudmijn hebben ontdekt niet ophouden daarin dieper en dieper te graven om nog meer te vinden; zo vergaat het ook onze geest, die niet kan ophouden steeds dieper in te gaan in het aanschouwen en bewonderen van God.

570 7;5

God trekt de geesten naar zich toe door zijn soevereine schoonheid en zijn onbegrijpelijke goedheid. Schoonheid en goedheid vormen samen het unieke van de hoogste Godheid, tegelijk schoon en goed. Alle dingen zijn afgestemd op het goede en het schone, alles is gericht op God. Allen verlangen, beminnen, strelen het schone en het goede.

Wat het goede betreft, het meest aansprekende beeld ervan is het licht. Dit licht schijnt badend over alle dingen en zet deze om in licht.

571 7;5

In Schoonheid verheldert en verfraait het licht alles;

In Goedheid verwarmt zij alles en maakt het levend.

Schoon, trekt ze de aandacht van allen die het kunnen zien.

Door de schoonheid nodigt zij onze geest uit om te aanschouwen; zij straalt in ons uit en verspreidt in onze wil zijn liefde; door de goedheid trekt zij onze wil naar het beminnen, zij doordringt ons met haar liefde. Zo opent de

liefde ons voor de aanschouwing, en de aanschouwing voor de liefde.

*'Ik leef, maar niet ik, maar Jezus Christus leeft in mij.
(I Gal.2;20)'*

572 7;5

Geraakt door de goddelijke liefde vliegt de ziel omhoog, en dringt door tot God. Ze laat alle aardse neigingen achter zich. Ze gaat binnen in een verrukking, niet van kennis, maar van genieting, niet van bewondering, maar van genegenheid, niet van wetenschap, maar uit ervaring, niet om wat ze ziet, maar om wat ze er smaakt en proeft.

578 7;6

Als wij geestelijk leven, laten we het gewone menselijke leven los, om een ander leven te leiden, verhevener, boven onszelf, d.w.z. het *"verborgen leven in God met Jezus Christus"*. Hij alleen ziet het, kent het en geeft het. Het bestaat in de goddelijke liefde, die onze ziel begeestert en doet leven; deze liefde is verborgen in God en in de dingen van God, met Jezus Christus. *"En als Jezus Christus, die onze liefde is, en bijgevolg onze geest bezielt, komen zal op de dag van het oordeel, zullen wij met hem verschijnen in heerlijkheid.(Kol.3:4)"* Dan zal Jezus Christus, onze liefde, ons verheerlijken door ons te laten delen in zijn geluk en zijn schittering.

579 7;7

De liefde is de eerste daad en het eerste begin van ons geestelijk leven. Door haar leven wij, begrijpen wij door wie

we bewogen worden. Zo zijn onze innerlijke gevoelens, zo is ons leven geestelijk.

Een hart dat liefheeft heeft noodzakelijkerwijze genegenvolle gevoelens. Als wij onze liefde geplaatst hebben in Jezus Christus dan leggen we ons geestelijk leven in hem. Jezus Christus is nu verborgen in de hemel, in God, zoals God verborgen was in Jezus toen deze nog op de aarde verbleef. Daarom is ons leven verborgen in hem; en als hij in de glorie verschijnen zal, zal ons leven en onze liefde met hem verschijnen in God.

580 7;7

Maar wat is het voordeel voor de ziel verrukt te zijn in God tijdens het gebed, als zij, in haar manier van leven nog gevangen wordt in onwaardig gehecht-zijn aan het te menselijke ? Boven zichzelf uit stijgen als men aan het bidden is, maar tegelijk naar het lagere gericht zijn in haar gedrag; engelachtig zijn in de meditatie, maar overgeleverd aan je instinct als je naar buiten gaat, dat levert tweespalt op in je innerlijk; dat is wel lasterlijk tegenover God. Gelukkig dus zij, die een waarachtig extatisch leven leiden, een verheven leven, boven zichzelf uit in het gebed !

581 7;7

Wij belijden ons dood aan de zonde, met Jezus; zo zijn we verrezen met hem om in vernieuwing van leven verder te gaan.

In ons zijn er twee mensen aanwezig, Théotime; en bijgevolg twee levens : de oude mens, met zijn oude leven, en de nieuwe mens, met zijn nieuwe leven.

582 7;7

Wie dat nieuwe leven wil verwerven moet door de dood van het oude heengaan, d.w.z. zijn vlees met al zijn ondeugden kruisigen. Het nieuwe leven is een levend leven, een vitaal en levengevend leven.

583 7;7

De mens die verreezen is naar het nieuwe leven van de Heer, leeft niet meer zijn eigen leven, niet in zichzelf, noch voor zichzelf; hij leeft het leven van de Heer, in de Heer en voor de Heer. "*Levend voor God in Christus*" (Rom.6:11)

587 7;8

Met welk élan moeten wij ons in de geest niet werpen op hem, om met hem te sterven op het kruis, met hem die uit liefde heeft willen sterven. Ik zal branden in de vlammen van zijn liefde. Ik zal leven en sterven op zijn hart. Niet de dood, noch het leven zullen me ooit scheiden van hem. Ziedaar waarin de heilige extase van de goddelijke liefde bestaat.

589 – 615 7;9

(François vertelt verhalen rond het sterven van de heiligen, en eindigt met de woorden :)

De heiligen die sterven uit liefde kennen vaak een grote variëteit in de staat waarin ze de laatste momenten van het leven op aarde doormaakten. Hun liefde baart hun dood. Het kon gebeuren met grote schokken, extases, verlies van geheugen, doodsstrijd. Bij anderen ging het in een grote stille vrede.

Men kan het uitleggen dat het soms lag in de onvolkomenheid van hun liefde, die nog niet sterk genoeg bevestigd was .

(wat het sterven van Maria betreft zegt François dat haar dood was als haar leven:) zacht, delicaat en vredig. Het was heftig en zacht, machtig en kalm, actief en vredig, alles samen,- een liefdesomhelzing, maar in zachtheid en rust. In haar waren alle gesteldheden van haar ziel zo goed geordend, dat de goddelijke liefde geen enkele moeite had haar heerschappij uit te oefenen.

Boek 8

De liefde van gelijkvormigheid verenigt onze wil met die van God. De wil van God wordt uitgedrukt in zijn geboden, zijn raden en zijn inspiraties.

617 8;1

Door veel aan God te behagen raakt men dicht bij God; doordat onze wil vaak en graag de wil van God wil volgen, transformeert zij zich in de wil van God. De liefde leidt ons naar wie op ons lijkt.

618 8;1

Daarom is het dat ons welbehagen in God ons transformeert in Hem, omdat we hem liefhebben. Deze transformatie zal des te groter zijn naarmate ons welbehagen intenser is. Zo werden de heiligen, die overvloedigen van liefde, getransformeerd als zij in hun hart dezelfde gevoelens en gedachten hadden als die in het hart van God zijn.

619 8;1

De liefde is een rechter die zijn autoriteit uitoefent zonder ophef, zonder geweld; dank zij haar vinden we onze vreugde in God, een vreugde die ons, op onze beurt, in staat stelt hem te behagen.

621 8;2

Het welbehagen dat wij in God stellen roept in ons eigenschappen van God wakker, naarmate we in staat zijn deze te ontvangen.

625 8;2

Zo verwerkelijkt zich in ons hart onze gelijkenis met God. Het is de liefde van welwillendheid die ons in staat stelt heel onze genegenheid in zijn handen te leggen.

De gehoorzaamheid van de liefde onderwerpt zich, past zich aan en verenigt zich in alles, overal en altijd, met wat God wil.

626 8;3

Als wij het Onze Vader bidden, en zeggen "*Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel*", belijden we ons verlangen om onze wil en die van alle schepselen te onderwerpen en te offeren aan God.

627 8;3

God maakt ons zijn wil alleen duidelijk als een wens van zijn kant, d.w.z. zonder iets absoluut te willen. Van onze kant kunnen wij ofwel deze wens in gehoorzaamheid volgen, of deze in ongehoorzaamheid afwijzen.

God handelt hierin op drie manieren:

Hij wil dat wij zouden kunnen weigeren; hij verlangt dat we dat niet doen, maar staat ons niettemin toe te weerstaan als wij dat willen. Het is eigen aan onze menselijke natuur, aan onze vrijheid, dat we moeten kunnen zeggen : "Nee".

Als wij weerstaan respecteert God de vrijheid van onze wil, en staat hij toe dat we het kwade verkiezen.

Daarentegen, als we gehoorzamen, schenkt God ons zijn inspiratie en zijn genade.

Als hij toestaat dat wij weigeren, doet hij niets anders dan ons te laten handelen naar onze vrije keuze en tegen zijn wens.

628 8;3

Het verlangen van God is een waarachtige wens, een uitnodiging. Vandaar dat God in de uitnodiging zijn verlangen laat zien, en niet zijn absolute wil. Hij verschaft ons alle nodige middelen; hij spoort ons aan en dringt erop aan ze te gebruiken. Hij wijst ons daarmee op het respect waarmee we de betekenis van Gods wil moeten leren kennen.

635 8;4

De goddelijke wil wil ons verlossen, en dat willen wij ook; hij wil er de middelen voor aanwijzen, wij willen ze gebruiken; Hij biedt ons zijn genade aan. Het is aan ons ze ons eigen te maken, want wij verlangen naar het heil, zoals zij dit voor ons verlangt, en omdat zij dit verlangt.

636 8;4

Als wij op een algemene manier de middelen om tot heil te komen beschouwen, komen ze ons aangenaam en aantrekkelijk voor. Maar als we ze van dichtbij bekijken maken ze ons bang. Iedereen denkt dat hij de kelk van de Heer kan drinken, maar als hij ons deze aanreikt, vluchten we weg. De beproevingen die zich in hun realiteit concreet bij ons aandienen maken meer indruk op onze verbeelding.

638 8;5

Als onze welwillende liefde tegenover God kijkt naar diens verlangen om zijn geboden te onderhouden, wil zij deze onderhouden, om hem te behagen. Onze welwillende liefde wil inderdaad dat alles onderworpen wordt aan God, bijgevolg onderwerpt zij onze verlangens en onze wil aan de

wil van God, zoals God dat vraagt. Daaruit komt niet alleen de naleving, maar ook de liefde voor de geboden voort.

639 8;5

Om in ons de liefde voor de geboden te ontwikkelen, moeten we hen beschouwen in hun schoonheid, die bewonderingswaardig is.

641 8;5

Een hart dat liefheeft bemint de geboden; en hoe moeilijker die zijn, des te zoeter en aangenaam zijn ze omdat ze, door ze te beoefenen, meer vreugde en glorie geven aan zijn Welbeminde.

Het kruis, de verstervingen, de wet en het juk van de Heer, die het ware *zuivere Lam* is, zijn een last, maar voor het hart dat liefheeft, is deze last licht en geeft het kracht.

643 8;6

Het gebod sluit bij degene die dit verordent een sterke wil tot gehoorzaamheid in; een raad daarentegen drukt alleen een wens uit.

Het gebod verplicht ons; de raad nodigt ons uit.

Een gebod overtreden geeft schuld; het niet volgen van een raad geeft alleen minder eer aan degene die hem niet opvolgt.

Hij die een gebod schendt verdient veroordeeld te worden; hij die een raad naast zich neerlegt verdient alleen minder eer.

Het gebod legt een noodzakelijke handeling op; de raad nodigt uit iets goeds of nuttigs te doen. Er is verschil tussen iets gebieden en iets aanbevelen. Als men gebiedt, gebruikt

men het gezag tot verplichting; als men iets aanbeveelt, gebruikt men zijn vriendschap om uit te nodigen en te overtuigen.

644 8;6

De Raden zijn gegeven voor de vervolmaking van de christenen in het algemeen, maar niet voor elke christen in het bijzonder. Het komt voor dat bepaalde omstandigheden het voor hen onmogelijk of niet nuttig, soms zelfs gevaarlijk maken ze op te volgen. "*Wie het vatten kan, vatte het*" (Matt.19;12)

Wat betekent dat niet allen het aankunnen. Daarom is het niet wenselijk dat allen de raden opvolgen.

648 8;6

De liefde hoeft aan niemand verantwoordelijkheid af te leggen. Ze raadt de een aan tot armoede, en weerhoudt dit aan de ander; ze nodigt de een uit tot het huwelijk, en raadt de ander aan zich ervan te onthouden; ze leidt de een naar de geslotenheid van het klooster en laat de ander eruit heengaan.

Zij heeft het hoogste gezag inzake de bedachtzaamheid, zoals er geschreven staat: "*De liefde doet niets tevergeefs*". Als iemand zich daar tegen wil verzetten, en vraagt waarom ze zo handelt, zal ze steevast antwoorden : "*Omdat de Heer ze nodig heeft*" (Matt.21:3).

Alles wat bestaat is gemaakt voor de liefde, en de liefde is gemaakt voor God. Alles moet de liefde dienen, maar zelf dient ze niemand, zelfs haar Welbeminde niet, want zij is niet zijn dienaar, maar zijn Bruid; zij dient niet, nee, ze bemint.

Daarom moet men de liefde het opvolgen van de raden laten regelen. Aan de een beveelt ze de kuisheid, en niet de armoede; aan een ander de gehoorzaamheid en niet de kuisheid; aan de een het vasten, en niet het geven van aalmoezen; aan de ander: aalmoezen geven maar niet vasten; aan de een de afzondering, en de ander pastoraal werk.

Kortom : de liefde is als het water dat van boven komt en de tuin van de kerk vruchtbaar maakt, en ofschoon het water zelf kleurloos is, geeft ze elke bloem haar eigen kleur. Zo maakt ze martelaren nog fleuriger dan het rood van de roos; maagden witter dan de lelie. Aan sommigen geeft ze het paars van de versterving. En anderen het geel van de echtelijke zorgen; en dit alles naar de verschillende raden die de zielen leiden naar de volmaaktheid, en het geluk te mogen beleven onder deze leiding.

650 8;7

De ziel die God bemint wordt zo in haar wil omgevormd, dat men kan spreken van 'Gods Wil', meer dan eenvoudig te spreken van gehoorzaamheid aan deze wil. Er is hier geen sprake meer van een algemeen geldende wil. Zo leeft en regeert God over ons, en daartoe doet hij ons leven en bestaan in hem.

651 8;7

Als wij werkelijk houden van Gods wil, stellen wij er ons niet tevreden mee de geboden te onderhouden, die ons worden voorgehouden; dan volgen we ook de raadgevingen.

659 8;9

Verheugen we ons , Théotime, als we mensen zien die ervoor kiezen de raden op te volgen, die wij niet zouden kunnen opvolgen, of er niet toe uitgenodigd worden. Laten we bidden voor hen, laten we hen zegenen en hen zoveel mogelijk helpen, want de liefde vraagt ons niet alleen datgene te doen wat goed is voor onszelf, maar ook wat goed is voor anderen.